

Curtea Supremă de Justiție
D E C I Z I E

17 mai 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:
Președinte - Toma Nadejda,
Judecători - Plămădeală Ghenadie, Catan Liliana,
Țurcan Anatolie, Cobzac Elena

Judecând recursul ordinar declarat de către inculpatul *Botnari Damian*, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 28 iulie 2021, în cauza penală în privința lui

Botnari Damian xxxxxx, născut la xxxxxx, originar din xxxxxx,

învinuit în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 151 alin. (4) Cod penal.

Termenii de examinare:

prima instanță: 25.02.2021 – 19.04.2021;

instanța de apel: 28.05.2021 – 28.07.2021;

instanța de recurs: 27.12.2021 – 17.05.2022.

Asupra recursului ordinar în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Bălți (sediul Sângerei) din 19 aprilie 2021, *Botnari Damian* a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.151 alin. (4) Cod penal la **14 ani** închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis.

A fost dispusă încasarea din contul inculpatului *Botnari Damian* în beneficiul *Statului* suma de **24 712 lei**, cu titlu de cheltuieli judiciare.

Acțiunea civilă înaintată de către succesorul părții vătămate, *Arusoi Aurelia*, a fost admisă integral, cu dispunerea încasării în beneficiul acesteia din contul lui *Botnari Damian* a prejudiciului material în sumă de **6592 lei** și a prejudiciului moral, în sumă de **3000 lei**.

Totodată, a fost soluționată soarta corpurilor delictive.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că **Botnari Damian**, la 06.12.2020, aproximativ la ora 18.00, se afla în una din încăperile de pe teritoriul stânei ce aparține ÎI „Chersac Valeriu”, situată în extravilanul orașului xxxxxx, raionul Sîngerei. Tot atunci, acolo se afla și Tomuz Oleg, ambii angajați ai întreprinderii respective, cu care Botnari Damian a inițiat un conflict verbal, în legătură cu neîndeplinirea de către primul a obligațiunilor de serviciu.

Ulterior, Botnari Damian a transformat conflictul în bătaie și urmărind scopul cauzării leziunilor corporale, i-a aplicat lui Tomuz Oleg mai multe lovituri cu pumnii, picioarele și alte obiecte pe diferite părți ale corpului, după care l-a condus în altă încăpere. În așa mod, Tomuz Oleg în rezultatul acțiunilor violente ale lui Botnari Damian, s-a ales cu vătămări corporale *grave* periculoase pentru

viață sub formă de traumă cranio-cerebrală închisă, cu hemoragie subarahnoidală cerebrală, cerebelară, hemoragie în ventriculele cerebrale, imbițiții hemoragice în creierul cerebral, edem cerebral pronunțat, traumă închisă a toracelui cu hemotorace pe dreapta, lezarea plămânului drept, fracturi de coaste bilateral pe linii anatomice diferite, hemoragii în țesuturile moi cap, torace, echimoze și escoriații față, trunchi, umărul drept.

Astfel, acțiunile inculpatului *Botnari Damian* au fost încadrate juridic de către prima instanță în baza art. 151 alin. (4) Cod penal, după indicii calificativi – *”adică vătămarea intenționată gravă a integrității corporale și a sănătății, care este periculoasă pentru viață și a provocat decesul victimei”*.

3. Sentința primei instanțe a fost atacată cu apel de către inculpatul *Botnari Damian*, prin care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care acțiunile sale să fie recalificate din prevederile art.151 alin. (4) Cod penal în prevederile art. 179 Cod penal, cu aplicarea unei pedepsei mai blânde, deoarece dânsul nu este asasin și ucigaș, este creștin, și se căiește de cele comise.

În continuare, inculpatul a menționat că nu este vinovat de cele incriminate, or, la 06.12.2020 aflându-se pe teritoriul or. Biruința, r-l Sângerei, la serviciu unde lucra oficial, a venit și Tomuz Oleg, ultimul a lucrat cu animalele și a fost lovit de buhai, nu a avut cu el careva conflicte ca să-l lovească cu gândul de a-l omorî, se cunoșteau de 4-5 zile, ultimul a venit la lucru cu ochiul stâng vânăt. Dânsul l-a lovit cu palma pe față și cu piciorul în regiunea piciorului, mai mult nu l-a lovit, acest conflict este huliganism.

La fel, a solicitat să se țină cont de expertiza medico-legală, potrivit căreia Tomuz Oleg avea lovituri adevărate, care este mai legală și veridică decât cuvintele din 07.12.2020, când ei erau în stare de ebrietate.

3.1. La 24 mai 2021, inculpatul *Botnari Damian* a înaintat o cerere prin care a susținut cele relatate în cererea de apel, suplimentar, *invocând că a fost amenințat cu moartea de către ofițerul de urmărire penală, în caz cu nu va declara cele indicate de către polițiști, și respectiv, a recunoscut vina în comiterea infracțiunii incriminate.*

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 28 iulie 2021 a fost respins, ca nefondat, apelul declarat, cu menținerea sentinței primei instanțe.

Instanța de apel, în motivarea soluției adoptate, a relatat că prima instanță, la pronunțarea sentinței, corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept, just ajungând la concluzia că inculpatul *Botnari Damian* a săvârșit anume infracțiunea pentru care a fost condamnat, fiindu-i stabilită o pedeapsă echitabilă.

Cu privire la argumentele inculpatului precum că, vătămările corporale depistate la partea vătămată i-au fost cauzate în urma lovirii unui vițel cu coarnele, instanța de apel a notat că acestea sunt contradictorii și lipsite de orice motivare logică, expuse aberativ în lipsa cărorva detalii pentru a putea fi expuse controlului logic ale acțiunilor acestuia și sunt în directă contradicție cu probele cercetate în instanța de judecată.

5. Legalitatea și temeinicia deciziei instanței de apel este contestată cu recurs ordinar de către inculpatul *Botnari Damian*, prin care fără a invoca vreun temei de recurs prevăzut de art. 427 Cod de procedură penală, se solicită casarea acesteia, cu dispunerea rejudecării cauzei, cu pronunțarea unei hotărâri de achitare, din motiv că nu este vinovat de comiterea infracțiunii incriminate, *a fost amenințat, presat fizic și moral de către ofițerii de urmărire*

penală să recunoască vinovăția, cu promisiunea că va fi eliberat, și, la caz, se va efectua o investigație eficientă, însă, după ce a scris că nu are careva pretenții față de ofițeri, a fost condamnat.

6. Judecând recursul ordinar în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit constată că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

În speță, se constată că recurentul s-a conformat prevederilor art. 422 Cod de procedură penală și a declarat recursul ordinar în termen.

Conform prevederilor art. 435 alin. (1), pct. 2), lit. c) Cod de procedură penală, *juducând recursul, instanța de recurs este în drept să admită recursul, să caseze total hotărârea atacată și să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.*

Potrivit art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală. Or, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

Conform art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. În vederea soluționării apelului, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor. *Instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel.*

Chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: *dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări sa comis, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate la dosar în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.*

La chestiuni de drept se referă cele ce țin de faptul: *dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă normele de drept procesual penal au fost corect aplicate și hotărârea adoptată să conțină răspuns la toate motivele invocate.*

În același context, Colegiul penal lărgit menționează, că hotărârile pronunțate de instanțele ierarhic inferioare trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței ierarhic superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea. Necesită a se avea în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea insuficientă sau motivarea în termeni generali-vagi, reprezintă motiv de casare.

Din textul recursului ordinar declarat, se constată că recurentul nu indică expres vreun temei de recurs ordinar, prevăzut de art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, însă formulează critici împotriva deciziei instanței de apel, în particular, referindu-se la faptul că *doar în urma amenințărilor, presiunii fizice și morale întreprinse de către ofițerii de urmărire penală, inculpatul a recunoscut vina de comiterea infracțiunii incriminate*, temei ce se include în pct. 6) din alin. (1) al art. 427 Cod de procedură penală, potrivit căruia hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, în cazurile când: *instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde*

motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.

Potrivit prevederilor art. 101 alin. (1) Cod de procedură penală, fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludentei, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor.

În sensul celor expuse supra, Colegiul penal lărgit constată lipsa motivării clare de către instanța de apel asupra motivelor invocate în apel, reieșind din următoarele considerente.

Fiind investită cu o situație de fapt, instanța de apel, ca urmare a efectuării cercetării judecătorești, urmează să expună în hotărârea adoptată situația de fapt reținută pe baza probatoriului administrat și să formuleze niște concluzii temeinice, cu suport probator, privitor la vinovăția sau nevinovăția inculpatului de cele imputate prin rechizitoriu, pronunțându-se argumentat asupra tuturor motivelor invocate în apelul declarat.

În același context, Colegiul penal lărgit, mai menționează și despre stipulările prevăzute de art. 100 alin. (4) Cod de procedură penală, conform cărora toate probele administrate în cauză trebuie să fie verificate sub toate aspectele, complet și obiectiv, iar ulterior, analizate în coroborarea lor din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității informației ce o conțin. În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate supra, hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată, cu trimiterea cauzei la rejudecare.

Raportând dispozițiile legale incidente la textul recursului ordinar declarat, Colegiul penal lărgit constată că în speță se confirmă temeiul de recurs prevăzut de art. 427 alin. (1), pct. 6) Cod de procedură penală, și anume, că *instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel.*

Față de cele ce preced, în cauza deferită judecății, Colegiul penal lărgit constată că contrar celor stipulate de Legea procesual-penală, instanța de apel nu a exercitat în deplină măsură aceste atribuții legale reglementate exhaustiv de legislator, nu a examinat cauza sub toate aspectele, complet și obiectiv, adoptând o soluție motivată superficial, fără a se expune clar asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Prin urmare, contrar celor reținute de instanța de apel, Colegiul penal lărgit opinează că aceasta, la adoptarea soluției, nu a elucidat acele fapte importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei date, nu a pătruns în esența problemelor de fapt și de drept, acceptând erorile comise de prima instanță, cu privire la calitatea probelor administrate și cercetate în cadrul ședinței de judecată, la dubiile privind vinovăția inculpatului Botnari Damian de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 151 alin. (4) Cod penal, ce a dus la pronunțarea unei soluții motivate superficial.

Subsidiar celor expuse supra, Colegiul penal lărgit explică că o hotărâre motivată, în sensul jurisprudenței CtEDO, trebuie să conțină motivele de fapt și de drept care au format convingerea instanței, precum și cele pentru care s-au înlăturat cererile părților în raport cu analiza probatoriului administrat în cauză.

Motivarea hotărârii judecătorești trebuie realizată într-o manieră clară și coerentă, întrucât, pe de o parte, este indispensabil necesară pentru controlul exercitat de jurisdicția ierarhic superioară, iar pe de altă parte, constituie, pentru părțile litigante, o garanție împotriva arbitrariului, furnizându-le dovada

că cererile și mijloacele lor de apărare au fost riguros analizate.

Totodată, urmează a se reține că motivarea unei hotărâri judecătorești este un proces de analiză și sinteză a actelor și lucrărilor dosarului, care nu presupune în mod necesar expunerea tuturor elementelor de amănunt, atâta timp cât sunt valorificate toate aspectele relevante din punct de vedere a probatoriului și sunt menționate componentele obligatorii ale motivării unei hotărâri penale.

Revenind la cazul supus judecării, Colegiul penal lărgit reține că instanța de apel nu a respins argumentat toate alegațiile apelantului invocate în cererea de apel, precum și în cererea din 24 mai 2021, care urmează a fi tratată precum o cerere de apel suplimentară, și nu a formulat o motivare corespunzătoare asupra chestiunilor care au importanță decisivă în cauză, prin ce a admis eroarea de drept prescrisă de pct. 6), alin. (1), art. 427 Cod de procedură penală.

Așadar, analizând apelul declarat de către de către inculpat, precum și cererea din 24 mai 2021 (f. d. 253, Vol. I, f.d. 12, Vol. II), Colegiul penal lărgit constată unele motive asupra căreia instanța de apel urma să se expună prin argumente temeinice, fapt însă ce a fost ignorat, și anume:

”- în cererea depusă la 24 mai 2021, inculpatul Botnari Damian a invocat că, *a fost amenințat cu moartea de către ofițerul de urmărire penală, în caz cu nu va declara cele indicate de către polițiști, și respectiv, a recunoscut vina în comiterea infracțiunii incriminate;*

- *partea vătămată, Tomuz Oleg, a lucrat cu animalele și a fost lovit de buhai, inculpatul nu a avut cu el careva conflicte ca să-l lovească cu gândul de a-l omorî, se cunoșteau de 4-5 zile, ultimul a venit la lucru cu ochiul stâng vânăt, el l-a lovit cu palma pe față și cu piciorul în regiunea piciorului, mai mult nu l-a lovit.”*

Astfel, anume asupra acestor motive invocate în apelul declarat de către inculpat, precum și în cererea depusă de către ultimul la 24 mai 2021 (f. d. 253, Vol. I; f. d. 12, Vol. II), instanța de apel nu s-a pronunțat sau s-a expus superficial, fără o argumentare cuvenită, printr-o formulare generală și evazivă, fără a întreprinde toate măsurile de a elucida circumstanțele esențiale ale cauzei.

În acest sens, se notează că potrivit jurisprudenței constante a CtEDO, expuse în cazurile aplicării art. 6 al Convenției, s-a conchis că o hotărâre motivată demonstrează că părțile au fost auzite în cadrul procesului penal (Suominen c. Finlandei (2003) §37, Kuznetsov și alții c. Rusiei (2007) §85).

De asemenea, în hotărârea CtEDO în cauza Helle împotriva Finlandei, 19 decembrie 1997, pct. 60, se reține că noțiunea de proces echitabil necesită ca o instanță internă care nu și-a motivat decizia, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară fie prin alt mod, **să fi examinat totuși în mod real chestiunile esențiale supuse atenției sale.**

Așadar, sintetizând jurisprudențial constantă a CtEDO, și anume, dispozițiile art. 6 §1 CoEDO, se constată impunerea instanțelor naționale să-și motiveze deciziile, urmând să fie examinate în mod real problemele esențiale care au fost supuse spre judecată instanței, iar în considerentele hotărârii trebuie să se regăsească argumentele care au stat la baza pronunțării acesteia (hotărârea Boldea versus România).

În continuarea aceluiași gând, CtEDO a consemnat în repetate rânduri că, la judecarea cauzei de către instanța de apel și la adoptarea deciziei, aceasta nu se poate limita la preluarea totală sau parțială a motivării formulate de instanța de fond, ci trebuie să analizeze din nou cauza, în fapt și în drept, și să răspundă

argumentat la criticile și mijloacele de apărare invocate de părți, or, doar astfel se demonstrează că părțile au fost auzite în cadrul examinării acestei cauze penale (hotărârea Fomin versus R. Moldova).

În pofida celor consemnate, instanța de recurs ordinar consideră că instanța de apel nu și-a îndeplinit obligația de a rejudeca cauza după regulile primei instanțe și de a pune la baza hotărârii adoptate acele probe, care trebuiau a fi cercetate în condițiile nemijlocirii și contradictorialității, dându-i astfel posibilitatea inculpatului de a se apăra efectiv împotriva acuzației aduse în baza art. 151 alin. (4) Cod penal.

În accepțiunea, Colegiului penal lărgit, pentru justa soluționare a acestei cauze, este necesar de a se atrage o atenție sporită la cele consemnate de către recurent în cererile de recurs, de apel, precum și în cererea din 24 mai 2021, în vederea respectării tuturor garanțiilor unui proces echitabil, în sensul art.6 § 1 din Convenție.

Într-o altă ordine de idei, Colegiul penal lărgit ține să atenționeze că potrivit art. 262 alin. (4¹) Cod de procedură penală - *"orice declarație, plângere sau alte informații ce oferă temei de a presupune că persoana a fost supusă acțiunilor de tortură, tratament inuman sau degradant, prevăzute la art.166¹ din Codul penal, urmează a fi prezentate sau transmise imediat procurorului pentru a fi examinate în conformitate cu art. 274 alin.(3¹) din prezentul cod"*.

Corespunzător, art. 274 alin.(3¹) Cod de procedură penală, stipulează că, *"în cazul în care din cuprinsul actului de sesizare sau de constatare rezultă bănuirea de săvârșire a unei infracțiuni prevăzute la art.166¹ din Codul penal, procurorul urmează să decidă asupra acesteia corespunzător alin.(1) din prezentul articol, într-un termen ce nu va depăși 15 zile"*.

În circumstanțele expuse, revenind la cazul supus judecătii, Colegiul penal lărgit constată că în cererea din 24 mai 2021, inculpatul Botnari Damian a invocat că *a fost amenințat cu moartea de către ofițerul de urmărire penală, în situația în care nu va declara cele indicate de către polițiști, și respectiv, a recunoscut vina în comiterea infracțiunii incriminate*, însă instanța de apel nu a luat act de această cerere, nu a prezentat-o sau transmis-o procurorului pentru a fi examinată în conformitate cu art. 274 alin.(3¹) Cod de procedură penală, or, la materialele cauzei lipsesc careva acte ce ar confirma contrariul.

În acest context, Colegiul penal lărgit statuează, că decizia instanței de apel este insuficient motivată, ceea ce este incident cazului de casare invocat în speță și prevăzut de art. 427 alin. (1), pct. 6) Cod de procedură penală și anume, *instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, iar erorile admise de către instanța de apel nu pot fi corectate în ordinea procedurii de recurs ordinar, deoarece instanța de recurs nu este abilitată cu atribuții de a judeca cauza și a se pronunța asupra legalității sentinței, substituind instanță care a judecat apelul cu încălcarea prevederilor procesuale-penale la pronunțarea hotărârii judecătorești*.

În aserțiunea dată, instanța de recurs ordinar conchide de a admite recursul ordinar declarat la caz, iar decizia instanței de apel urmează a fi casată total cu remiterea cauzei în instanța de apel la rejudecare, în alt complet de judecată.

În acest context, la rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă de dispozițiile art.436 Cod de procedură penală, care prevede procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile Legii procesual penale – asupra motivelor esențiale indicate în cererea de apel, inclusiv în cererea din 24 mai 2021, și în

măsura competenței sale asupra motivelor din recursul ordinar declarat, nominalizate în prezenta decizie, să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei date, să-și argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată, și în dependență de circumstanțele constatate, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, de practica unitară în acest domeniu și de practica relevantă a CtEDO, în cadrul unui proces de judecată contradictoriu, să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu art. art. 434, 435 alin.(1), pct. 2), lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit

D E C I D E :

Admite recursul ordinar declarat de către inculpatul *Botnari Damian*.

Casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 28 iulie 2021, în cauza penală în privința lui **Botnari Damian xxxxx**, cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune căilor de atac.

Decizia motivată pronunțată la 30 iunie 2022.

Președinte

Toma Nadejda

Judecători

Plămădeală Ghenadie

Catan Liliana

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena